

свято дѣло. Съ това си Височайше възвание нашия любимъ Господарь апелира на патриотическитѣ, и тѣй тържественно изказанитѣ благодарни чувства на всѣки Българинъ, като е напълно увѣренъ, че всяка Българска душа дълбоко ще се покърти, всяка страсть ще замълчи, всѣко сърдце ще се смегчи и всѣки съ готовность ще се притече да даде лептата си за по-скорошното въздигане на священния този храмъ и за благолѣпното негово украшение.

Ржководенето и грижата за събирането помощитѣ и пожертвованията по Височайша заповѣдъ се възложи върху насъ. Съзнаваме, че работата е грамадна и ся изисква усиленъ трудъ, но като се основаваме на това, че народа ни живо усѣща необходимостта за неотложното въздигане на тоя священъ паметникъ, ние на драго сърдце се рѣшихме да посвѣтимъ слабитѣ си сили, за изпълнението на Височайшата воля и да послужимъ на народа си въ това Богоугодно дѣло.

Братъя Българе!

Като вѣрваме въ вашата християнска ревность и благочестие, съ което винаги сте се отличавали въ подобни дѣла, ние се обръщаме съ настоящето кжмъ васъ стари и млади, богати и сиромаси, малки и голѣми, кжмъ всички васъ, гдѣто и да живѣте вие, и братски ви поканваме да се притечете и съ ревностно усердие и готовность да принесете щедро помощитѣ си. Като вѣрваме, че всѣки Българинъ се счита дълженъ да отдаде данокътъ на благодарението си, надѣваме се, че всѣки ще се счита днесъ за честитъ, дѣто му се е падналъ такъвъ навремененъ и благоприятенъ случай, да принесе лептата си затова достопохвално и свято дѣло. Нѣма по-сгоднъ случай отъ този, въ който вие ще покажете най-краснорѣчиво предъ цѣль свѣтъ, че знаете да оцѣнявате достойно полученитѣ благодарения. За насъ ще бжде най-голѣма награда, като видимъ, че нашия братски гласъ намѣри въ сърдцата ви съчувствителенъ отзивъ. София—1882 год, Мѣсець Юний, първий день.

Едновременно съ публикуването на горното възвание къмъ българския народъ, Комитетътъ изготвилъ и публикувалъ въ в. „Държавенъ вестникъ“¹⁾ и инструкции за храма-паметникъ „Св. Александъръ Невски“ въ София.

Въ скоро време навсѣкжде въ страната били съставени общински комисии²⁾ за съ-

1) Брой 62 отъ 1882 г.

2) Общинската комисия въ София е имала следния съставъ: председателъ — и. д. кмета Н. Сукнаровъ и членове: икономъ попъ Тодоръ Митовъ и епитропитъ на всички църкви, а именно: Стоичко

биране на помощи, а въ църквитѣ били пуснати дискози.

Въ помощъ на фонда за построяването на храма-паметникъ се явилъ пръвъ князь Александъръ Батембергъ, като подарилъ 5,000 лева златни.

Освенъ събиранитѣ помощи отъ общинскитѣ комисии, такива започнали да постъпватъ и отъ общинскитѣ управления, които предвиждали въ бюджетитѣ си кредити за направата на храма-паметникъ. На първо мѣсто се отзовалъ Софийскитъ градски общински съветъ, които на 26 февруарий 1882 г. предвидѣлъ помощъ отъ 200,000 лв. Последната трѣбвало да се изплати въ продължение на 10 г. — по 20,000 лв. Впоследствие, обаче, следъ като били изплатени отъ общинската каса 40,000 лв. за 1882 и 1884 г. и останали да се дължатъ 40,000 лв. — за 1883 и 1885 г., Съветътъ, поради финансови затруднения, решилъ да не дава за въ бждеще по-вече помощъ, а дължимата до тогава сума отъ 40,000 лв., да изплати въ продължение на 10 години, начиная отъ 1886 г.

Отъ справка, обаче, която направихме въ бюджетитѣ на Столичната община отъ 1882 г. насамъ, явствува, че до окончателното изграждане на храма-паметникъ (1912 г.), последната е отпуснала помощи на обща сума 92,000 лева златни.

Резултатитѣ отъ помощната акция не били твърде насърчителни. Особено било равнодушно къмъ дѣлото населението отъ Източна Румелия. Тѣй или инакъ, до м. априль 1891 г. били събрани надъ 700,000 лв. златни, отъ които държавата дала 300,000 лв. — по 100,000 лв. по бюджетитѣ си за 1883—1885 г., а останалитѣ — отъ населението, отъ служителитѣ при разнитѣ ведомства, отъ църквитѣ и манастиритѣ, отъ общинскитѣ бюджети и пр. Отъ 1891 г. до 1895 г. събраниятъ капиталъ достигналъ сумата 1,000,000 лв., презъ 1905 г., когато започнала постройката — 1,900,000 лева, а къмъ края на 1906 год. — до 2,100,000 лв.

Когато презъ 1883 год. Комитетътъ билъ въ усилено действие и започнали да по-

Младеновъ, епитропъ на църква „Св. Петка Стара“; Иванъ Гековъ, епитропъ на църква „Малий Св. Никола“; Младенъ Маринковъ, епитропъ на църква „Св. Петка Самарджийска“; Стоянъ Мицовъ, епитропъ на църква „Голѣми Св. Никола“; Дойчинъ Михаиловъ, епитропъ на църква „Св. Богородица“ и Младенъ Стояновъ, епитропъ на църква „Св. Кралъ.“ Следъ това, презъ м. августъ 1883 г., били учредени 10 клона, зависими отъ централната общинска комисия, които да приканватъ българското население въ столицата къмъ доброволно пожертвование. Клоноветѣ се състояли отъ енорийскитѣ свещеници и по двама махаленци — жители на енорията.